

Left Catholicism

1943|1955

Catholics and Society
in Western Europe
at the Point
of Liberation

Edited by
Gerd Rainer Horn
Emmanuel Geisler

EMMANUEL GERARD & GERD-RAINER HORN.
Left Catholicism 1943/1955

Rik Hemmerijckx, *Stichting Auschwitz*

Links katholicisme? Het lijkt wel een contradictio in terminis. Het beeld dat katholicisme zonder meer kan gelijkgesteld worden met sociaal conservatisme, in de Belgische context zelfs met antisocialisme, heeft immers diepe sporen nagelaten, niet in het minst in socialistische milieus met hun vrijdenkerstraditie en antiklerikalisme. Vanaf de jaren zestig werd dit stereotiepe beeld in versneld tempo neergehaald. In de periode na het tweede Vaticaans concilie werden de oubollige katholieke tradities immers bijgesteld en traden de katholieken met een meer open vizier de wereld tegemoet. Het was ook de periode van de bevrijdingstheologie en van de priesters die tussen het volk wilden staan.

Verschillende studies hebben deze periode reeds toegelicht, maar daarbij wordt dikwijls over het hoofd gezien dat er aan deze ommekeer een hele evolutie is voorafgegaan. Het is de grote verdienste van dit werk, *Left Catholicism 1943/1955. Catholics and Society in Western Europe at the Point of Liberation*, dat het precies deze voorafgaande periode is gaan uitdiepen. Het boek is voortgekomen uit de studiedagen die in mei 1999 in KADOC werden georganiseerd over het fenomeen van het links katholicisme. Gerd-Rainer Horn werkte de probleemstelling toen uit en nam ook in het boek de centrale inleidende tekst voor zijn rekening.

Wat was nu eigenlijk dat links katholicisme tijdens de jaren 1943-1955? Het betrof een veelheid aan initiatieven, gegroeid uit de Katholieke Actie, die een nieuwe, meer directe sociale actie nastreefden, en die zich daardoor bijna automatisch in de marge van de traditionele katholieke beweging hebben geplaatst. Vooral in Frankrijk, België, Duitsland, Groot-Brittannië en Italië kan het fenomeen onderkend worden, zowel op

het vlak van de partijvorming, van de theologie en de filosofie, als op het vlak van het sociaal engagement in de arbeiderssfeer. De Franse en Belgische priester-arbeiders waren de meest uitgesproken exponenten van deze laatste ontwikkeling.

Het links katholicisme is al bij al vrij marginaal gebleven, maar is wel van belang, precies omdat het de aanzet heeft gegeven tot een aantal ontwikkelingen in de jaren zestig. Voor een aantal markante figuren uit de progressieve vleugel van de katholieke beweging - voor België moet een figuur als Jean Van Lierde, de voortrekker van de beweging van de gewetensbezwaarden, hier zeker vermeld worden - was deze korte episode een bron van blijvende inspiratie.

Met dit boek werd een eerste aanzet gegeven tot een comparatieve en transnationale analyse van het fenomeen van het links katholicisme tijdens de jaren 1942-1955. Naast Emmanuel Gerard en Gerd-Rainer Horn hebben ook Jean-Claude Debreil, Bruno Duriez, Yvon Tranvouez, Jean-Louis Jadoulle, Oscar Cole-Arnal, Antonio Parisella, Gioio Vecchio, Andreas Lienkmap, Patrick Pasture, Peter Van Kemseke en Martin Conway een bijdrage geschreven. Het is een zeer lezenswaardig werk, dat ons beeld over de sociale bewegingen verder uitdiept en bijstelt.

E. GERARD & G.-R. HORN, *Left Catholicism 1943/1955. Catholics and Society in Western Europe at the Point of Liberation*, Leuven: Leuven University Press, 2001, 319 p. (KADOC-Studies 25)